

Zpráva z jednání „Kulatého stolu“

„Sociální reforma a sociální dialog“ 14. února 2012

V rámci naplňování cílů Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost „Posilování sociálního dialogu“ klíčové aktivity 04 se dne 14. února 2012 uskutečnil v pořadí třetí „kulatý stůl“, který připravila Asociace samostatných odborů, partner projektu. Jednání proběhlo v sídle ASO, a to v zasedací místnosti Tyršova 6, Praha 2.

Realizační tým ASO na základě široké diskuze stanovil téma jednání – sociální reforma a sociální dialog. V připraveném programu se zaměřil na kolektivní vyjednávání v České republice, vyšší a podnikové kolektivní smlouvy, možnost tzv. „předdůchodů“ a problematiku zaměstnávání cizinců přicházejících především ze zemí mimo Evropskou unii.

Přestože byla příprava tohoto jednání poznamenána nečekaným úmrtím hlavního manažera ASO pana Františka Tesaře, lze konstatovat, že realizační tým za významné spolupráce s předsedou ASO Bohumírem Dufkem tento úkol připravil kvalitně, což vyplývá i ze závěrů akce.

Na jednání byla pozvána celá řada zástupců z odborových svazů působících v ASO a ČMKOS, dále zástupci zaměstnavatelských svazů a také ze státní správy (MPSV, MF, Parlament a Senát). Na samotné jednání pak dorazili tři desítky účastníků, kteří svoji účast potvrdili podpisem na prezenční listině.

Snímek z jednání kulatého stolu. Zleva: Jindřich Polívka – tajemník OSPZV-ASO ČR, Bohumír Dufek – předseda ASO a OSPZV-ASO ČR, JUDr. Petr Šimerka – náměstek MPSV, Ing. Martin Pýcha – předseda Zemědělského svazu ČR

V úvodu společného jednání vystoupil předseda ASO Bohumír Dufek, který přivítal přítomné a v krátkosti je seznámil s připraveným programem kulatého stolu. Zmínil se o dopadech sociálních reforem na řadové občany a o práci odborů – o sociálním dialogu.

V následujícím vystoupení ing. Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu České republiky (dále ZS), informoval o situaci v rezortu zemědělství. Zmínil se o uzavírání vyšší kolektivní smlouvy mezi OSPZV-ASO ČR a ZS a složitostech při kolektivním vyjednávání. Také uvedl, že ZS spolupracuje s odborovým svazem při naplňování cílů operačního programu BIDI. Ve vystoupení hovořil o problematice zaměstnanosti v zemědělství (pokles počtu zaměstnanců, zvyšování průměrného věku pracovníků, nezám mladých o práci v zemědělství, související problematika učňovského školství, mzdová problematika) a také uvedl některá statistická data ze zemědělství v ČR, mimo jiné fakt, že v roce 2011 byl zisk ve výši 15 mld. Kč. Tento údaj byl podnětem k připomínce Bohumíra Dufka, že zaměstnanci v zemědělství jsou nedostatečně finančně ohodnocováni (průměrná mzda v zemědělství je ve výši 78% průměrné mzdy v ČR) a apeloval tím na možnost a nutnost navýšení mezd.

V souvislosti s nedostatečným finančním ohodnocením práce a ne příliš atraktivním obrazem zemědělství vyvstává zásadní problém, který se z dlouhodobého hlediska dostává do téměř neřešitelné pozice – nezám mladých o studium zemědělských oborů, především učňovského školství. K této otázce se do diskuze zapojila celá řada účastníků kulatého stolu, kteří hovořili na otevřené téma. Josef Váňa, člen ÚV OSPZV-ASO ČR, který 50 let působil v učňovském školství, vyhodnotil některé kroky, které se za posledních 20 let negativně podepsaly na učňovském školství (především v době působení ministra Fencla). Také připomněl zákonnou povinnost Agrární komory starat se o učňovské školství, což se bohužel neděje. Bylo hovořeno o mnohdy problematice „optimalizaci škol“, financování učilišť z rozpočtů krajů, nedostatku „výukových“ školních statků, problematice praxí u soukromých firem, vzdělávání učitelů, možnosti stipendií a také nutnosti „zatraktivnit“ práci v zemědělství. Ing. Pýcha uvedl některé kroky, které k řešení problému podniká (7.3.2012 se na toto téma uskuteční kulatý stůl v Pardubickém kraji).

Následující blok se zaměřil na otázku „předdůchodů“. Bohumír Dufek uvedl postoje odborů k tomuto tématu, rozebral pro a proti, a to i v souvislosti s porovnáním možností mezi: zaměstnanec – podnikatel. Uvedl, že odbory jsou pro zavedení institutu „předdůchodů“ bez ohledu na profesi, neboť tím dávají větší volnost v rozhodování lidí o svém životě. V diskuzi se nastínila řada problémů, které přípravu a následné schválení předdůchodů provázejí (odvod sociálního a zdravotního pojištění, zakotvení podmínek v kolektivních smlouvách, popř. v pracovních smlouvách, atp.). JUDr. Šimerka vyzval zástupce ASO a ČMKOS, aby svoje názory a postoje projednali a sjednotili (popř. i se zaměstnavateli) a svoje stanoviska předali na MPSV. Na toto reagoval B. Dufek, který uvedl, že odbory (OSPZV-ASO ČR a OSŽ) již učinili řadu kroků k tomuto tématu (24.11.2011 se uskutečnila schůzka s Petrem Nečasem o předdůchodech), ale i tak budou nadále jednat. Ožehavé téma otevřelo i téma stávky. JUDr. Šimerka vyzval přítomné, aby se vyjádřili k zákonu o stávce, který je ministerstvem v současné době připravován. Objasnil postoje k přípravě zákona a uvedl několik klíčových bodů z diskuzí (Stávka=přerušování práce, nepřesné zaměňování za demonstrace, výluka, co zákonem definovat, ...).

Velmi obsáhlá diskuze se rozvinula při projednávání zaměstnávání cizinců v České republice. V úvodním slovu k tomuto bloku se předseda ASO B. Dufek vyjádřil, že pokud cizinci (potažmo agentury práce) budou v ČR dodržovat veškeré právní normy související s pracovním poměrem (dodržování zákoníku práce, bezpečnosti práce, odvody sociálního

a zdravotního pojištění a daní) souhlasí odbory se zaměstnáváním cizinců, a to na pracovních pozicích, o které naši lidé nemají zájem. Bohužel mnohé agentury práce (dále jen AP) zneužívají cizince z třetích zemí, kteří pak v nelidských podmínkách vykonávají práci za minimální finanční ohodnocení a nedodržování základních pracovních podmínek. K „uvolnění“ podmínek pro AP přispělo i zrušení cizinecké policie. Do diskuze k tomuto tématu se zapojilo několik účastníků, kteří hovořili o negativních zkušenostech s AP (firma propustí naše pracovníky a najme si „levné“ přes AP, vznik AP-družstev, nejsou hrazeny daně, pojištění, odebrání pasů, ve smlouvách zakotvena mlčenlivost o pracovních podmínkách, AP vytlačují se svými pracovníky pracovní pozice, které zastávali naši občané z řad nízkopříjmových a problematických – což má negativní soc. dopad, zaměstnanci AP dostávají velmi nízký plat na úrovni min. mzdy a k tomu nezdaněné náhrady např. ve výši 5 tisíc?!). V krátkosti se hovořilo i o práci „na černo“, kdy zaměstnavatelé využívají (zneužívají) osmidenní limit pro přihlášení zaměstnance k pojištění. Zástupci odborů apelovali na JUDr. Šimerku, aby prostřednictvím státních orgánů (inspektoráty bezpečnosti práce, úřady práce, finanční úřady) byly tyto nešvary potírány a aby byly i zákonnými normami zlikvidovány. Mnozí účastníci jednání kulatého stolu vyslovili kritiku na adresu zmiňovaných úřadů. JUDr. Šimerka uvedl, že jsou uskutečňovány kroky k „optimalizaci“ zaměstnávání cizinců. Problematika pro něj není nová, přesto požádal přítomné o uvedení konkrétních firem (agentur práce, družstev, ...), které se dopouštějí nezákonných postupů tak, aby u těchto firem byla provedena kontrola. Bohužel i kontrolní mechanismy mnohdy nefungují. Povinnost nahlásit kontrolu 14 dní předem dává bohužel podnikatelům dostatečný prostor k zamaskování nezákonných praktik ke dni kontroly. Jednou z možností je širší prosazování provádění sdružených kontrol, a to za účasti ÚP, IPB, FÚ a policie.

Milan Šubrť uvedl, že k nedodržování zákoníku práce a právních norem souvisejících s pracovním právem dochází i ve státní organizaci – České poště. Uvedl skutečnost, že pracovníce nastupují v 5 hodin, ale pracovní doba je jim počítána od 6 hodin, zmínil se i o dalších „velmi sporných“ pracovních podmínkách těchto pracovníků a požádal JUDr.

Šimerku o adekvátní součinnost při řešení tohoto problému. Ten jej vyzval, aby podal prostřednictvím ASO podnět na MPSV k provedení kontroly dodržování pracovních podmínek v této organizaci. Součástí tohoto podnětu ke kontrole bude také žádost o podání zprávy na ASO o výsledku kontroly. Bohumír Dufek vyslovil negativní zkušenost s podáváním informací ze státních institucí.

Zákoník práce, základní norma pracovního práva, doznala k 1. lednu 2012 změnu zhruba ve 300 bodech. S odstupem několika týdnů se začínají projevovat některé nedostatky. Ing. Pikierská hovořila mj. o § 114, ve kterém je zakotvena možnost neproplácet mzdu a příplatek za práci přesčas až do výše 150 hodin za předpokladu, že bude adekvátně tomu základní mzda upravena. Toto začíná být ze strany zaměstnavatelů u dělnických profesí zneužíváno a základní mzda nebývá navyšována. Byla diskutována i otázka povinnosti evidovat v podnicích přesčasovou práci, což je bohužel mnohde řešeno „dvojí“ evidencí. JUDr. Šimerka uvedl, že již v parlamentu leží návrh na zrušení tohoto ustanovení ZP. Dále vyzval přítomné, aby zjištěná negativa uvedené novely zákoníku práce předali na MPSV.

Ing. Popelková se za ČMKOS vyjádřila k problematice předdůchodů a uvedla skutečnost, že přestože se na některé problémy shodnou odborové centrály ASO a ČMKOS (např. zvýšení minimální mzdy), neznamená to úspěch při schvalování. V souvislosti s minimální mzdou připomněl B. Dufek kroky, které projednávání a následné neschválení zvýšení minimální mzdy provázely.

Miroslav Gloss ve svém vystoupení kromě problematiky související s programem kulatého stolu upozornil na nutnost řešit současný problém řady lidí – exekuce majetku.

Během jednání, přestože toto nebylo stěžejní téma kulatého stolu, byla diskutována finanční situace a stav veřejných financí v České republice. Z úst předsedy ASO zazněl návrh, který byl přítomnými odsouhlasen, že by bylo přínosem pro ČR opětovně zavést institut „daně z obratu“. Tato před lety zrušená daň by zajistila odvod daní do státní pokladny a zabránilo by se vyvedení financí za hranice ČR (zdanění bank a firem sídlících v „daňových rájích“).

Předseda ASO a OSPZV-ASO ČR Bohumír Dufek poděkoval přítomným za účast na jednání kulatého stolu, které po téměř čtyřhodinovém jednání uzavřel. Z velmi plodné diskuze, dohodě o předání podnětů ke kontrolám, výzvě k podání připomínek (ZP, stávka) lze konstatovat, že došlo k úspěšnému naplnění cíle operačního programu OP LZZ.

Iva Trojanová, adm. asistentka ASO

